

In laudem memorie artificiose Liber: manni *Busebii* Monasteriensis Epigramma.

Temporis vt longi spacio precepta teneri.
Et possint animo fixa sedere tuo.
Hanc lege collectam memorandi gnauiter artem
Qua sine iudicio mens hebet ipsa meo.
Hec est ingenij lumen custodisq; laboris
Erigit hec sensus intrepidusq; facit.
Hec tu contemnas Cicero quod voce diserta
Comprobat: et verbis ornat ubiq; suis.
Et quod Simonides seu Metrodorus (vt alunt)
Inuentum cura gaudeat esse sua
Quod vel Aristoteles diuinum credere munus
Non dubitat: sophie gloria prima sacre.
In quo *Laricades* totis laudatus Athenis
Floruit: et *Senece* vis numerosa fuit
Rethoras hec firmat: iuuat ars hec iura volentem
Discere: vix aliud Pallas amauit opus.

Eberhardus Verberius Dantiscus auditor artificiose memorie. *M. Joannis Lulani.*

Simonidis cupiens inuentum noscere lector
Aut Metrodori nobilis artis opus.
Dic duce *Lulano* memorandi colligat artem:
Et feret ingenio commoda magna suo.

Tractatus de memoria artificiosa.

Spicienti tradit auctoritas et ad experientiam nos quoti-
diana cogit necessitas *natura* et corporale et spirituale
arte *iuuari*: propter enim vite comoditatem et varia ar-
tificialia inuenta sunt: vt ubi *natura* deficiat obsequetur arti-
ficium. Ita etiam memoria ipsam que ois humane doctri-
ne rector est et reservaculum arte iuuari experimur. Nam

post modica assuetudine memorie artificialis eiusdem studiosi mirabi-
lia et quasi impossibilia coram alijs facere possunt: hanc *Senecca* in se cla-
ruisse testatur non solum quantum ad usum sufficit sed et in miraculum usque pro-
bat. Abiudicio enim eius in vna lectione magistri sui duo milia terminorum
memorie commendauit quos lectione finita eo ordine quo dicti erant et re-
trogrado memoriter recitauit. Idem in plago declamationum ad iuuenes
sermone dirigens sic inquit: Idcirco quod in tantum vobis mirum videtur non opere-
rosa potest tradi arte. Intra triginta paucissimorum dierum tempus poterit
quilibet facere id quod *Cineas* fecit qui missus a Pyrrho legatus ad Roma-
nos postero die nouus homo et Senator et omnem urbanam circumsusam senatus
plebem nominibus suis psalutauit. Sine hac arte *Cicero* nomen suum adeo
insigne non reprobavit ut a plerisque disertissimis viris Aureum flumen eloque-
tie sic appellatus: quod oia memoria potuit custodire. Itaque in libro de ora-
tore gratia se habere dicit *Simonidi* quem primum ferunt arte memorie per-

culisse ibidemque merces qui memoriam ima-
gini potere dicitur obscurari de-
testatur. Memmo enim ut ibi dicitur tam beata memoria est: ut nihil a cor-
pore et exercitatio adiuvet: imo necessaria est litterarum studio-
similitudinum sensibilibus secundum hanc artem excogitatio. Cuius b. Tho. in ii.
secunde. q. xl. ix. ar. j. hanc rationem assignat. Quod in rebus simplicibus et spi-
rituales facilius ex anima elabuntur nisi quibusdam similitudinibus corpo-
ralibus quasi assurgent quia humana cognitio potentior est circa sensibilia.

Memoria artificiosa a naturali sic describitur. Est quae confirmat introdu-
ctio quedam et ratio preceptivis. Ab alijs autem sic. Est dispositio ima-
ginaria rerum sensibilibus in mente super quas memoria naturalis reflexa co-
mouetur et adiuvatur: ut prius apprehensa: facilius distinctius: et diutius
valeat recordari. Et consistit in duobus: in locis videlicet et imaginibus.

Loca in hac arte se habent ut papirus vel tabula cui res inscribuntur quae
tam memoriam habere volumus. Imagines vero ut caracteres materia-
rum memoriam repraesentantes. Et huius tractatus in tres diuisus partes.

Prima pars de locis.

Loca dicuntur quae breuiter et praefate autem natura aut manu sunt abso-
luta ut facile naturali memoria retineri possint. Et sunt triplicia: quia
nam quedam sunt maxima ut collegia monasteria domus et arces. Quedam
minora ut camera. Quedam minora ut parietes et anguli. Perpericulum
est in hac arte praecere volenti ordinare: et loca maxima in quibus quilibet

Experientia

Simonidis

Neque verum

Res sensib

Sunt duo

Nota qd ex memoria locorum dependet memoria ymaginis singulorum locorum
 mala ora ordine certo ita qd semper fiat processus versus dextrum si a prin-
 cipio inceperimus. Si vero a fine fiat inceptio versus sinistrum procedat
 Et facilius scdm Tullium tres possunt sumi modi locorum. Primus enim
 est accipere domum realem vel imaginariam in qua sunt diuersa signa vel an-
 guli diuersi et hic modus satis grossus. Tamen scdm cuncte in hac arte in-
 cipiendus necessarius est ut a facilioribus et grossioribus ad difficiliora
 facilio fiat transitus. Secundus modus notabilis est accipere diuersa
 animalia quorum organica membra hac in hac arte loca esse possunt. Tercius
 est modus egregius sed seruare Eli seu etiam totius vniuersi ordinem.

Conditiones locorum.

Prima Loca non debent esse nimis parua ne propter locorum parui-
 tatem imagines confundantur: impedit nimia paruitas locorum maiorum
 multiplicationem locorum minorum: nec debent esse nimis magna ne vage
 et districte reddantur imagines etiam ut magis determinatum sit spacium
 in quo locata sit imago.

Secunda Loca non debent nimium distare quia per nimiam distantiam
 promptitudo memorie impeditur. Nec debent esse nimis vicina ne fiat con-
 mixtio imaginum: quia sequeretur error.

Tertia ut non sit lucida vel obscura nimis: ne imagines hebetentur si-
 ne obscuris tenebris: aut in splendore effulgeant: et quod sunt optime nota.

Quarta Similitudo locorum pro omnibus vitanda est ut determinate
 scatur in quo loco res quilibet locata sit.

Quinta Loca debent esse ordinata ut facile et certitudinaliter pro-
 ceatur de vno ad alium ordine recto et retrogrado sine errore.

Sexta Quintus locus debet signari et notari pro alijs: sitque vnus
 quintarius distinctus ab alio: nec loca etiam diuturna meditatione in-
 digent ut sic magis imprimantur. Nam siue hoc quis parum proficeret
 in hac arte.

De locorum minorum multiplicatione.

Quidam loca multiplicant per res diuersas figuras habentes nota-
 tes in domibus aut ecclesijs optime frequentatis res triangulas: aut qua-
 drangulas: ut sunt scamna altaria pulpit. et sub debito ordine distan-
 tia et numero. Unde scdm hunc modum res triangulari figuram habes
 vnum locum denotat ut sic. Multipliciter vero quattuor tria ratione
 dispositionis sue et quartum in centro. Sed res quadrangularem
 figuram habens simpliciter sumpta vnum locum denotat ut sic. Multipliciter vero quinq.
 Diuisive autem viginti quinq. ut patet in figura inferius descripta.

Alij autem Multiplicatione locorum attendunt penes locorum maiorum siue
 camerae varietatem accipientes in huiusmodi cameris. iij. angulos
 pro quattuor locis. et pro quinto loco ianuam vel centrum.

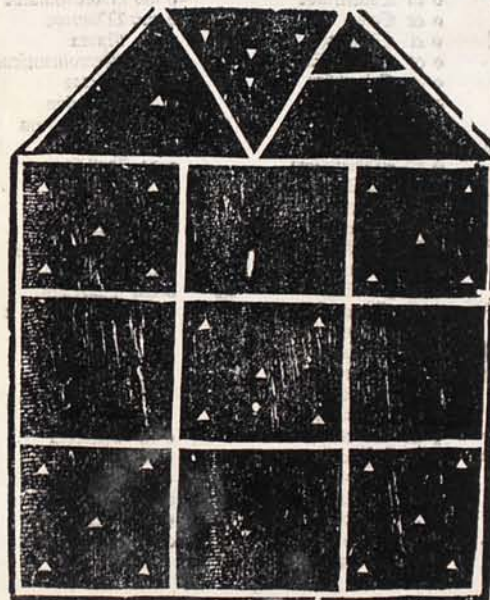
Alij in cameris modo supradicto notatis accipiunt parietes eo quod sunt

angulis magis visibiles et in eis imaginantur loca triangula vel qua-
 drangula prout proposuit eorum describere videntur: scdm materiam lo-
 candi diuersitate ut patet in figura sequenti.

De multiplicatione autem locorum notande sunt quedam regule quarum
 Prima est quod possumus multiplicare vnum locum scdm oes differentias
 positionum videlicet sursum: deorsum: ante: retro: dextrum: et sinistrum.

Secunda regula accipiant animalia diuersa quorum quodlibet animal
 quinq. puenientia loca hac in arte habeat considerando huiusmodi ani-
 malia habere inter se rationem ordinis vel scdm dignitatem: ut leo digni-
 or est videri: et Equus dignior asino: vel scdm rectum ordinem alphabeti:
 ut primum animal incipiat ab A. secundum in B. et tertium in C.

Tertia regula est ponamus arborum realem vel imaginariam in cuius
 trunko septem sunt rami: et in quolibet ramo est nidus quatuor et in quolibet
 nido sunt septem aues: scdm septem species colorum distinctae.

Finaliter non debet
 nota qd ex memoria locorum
 mala ora ordine certo ita qd semper fiat processus versus dextrum si a prin-
 cipio inceperimus. Si vero a fine fiat inceptio versus sinistrum procedat
 Et facilius scdm Tullium tres possunt sumi modi locorum. Primus enim
 est accipere domum realem vel imaginariam in qua sunt diuersa signa vel an-
 guli diuersi et hic modus satis grossus. Tamen scdm cuncte in hac arte in-
 cipiendus necessarius est ut a facilioribus et grossioribus ad difficiliora
 facilio fiat transitus. Secundus modus notabilis est accipere diuersa
 animalia quorum organica membra hac in hac arte loca esse possunt. Tercius
 est modus egregius sed seruare Eli seu etiam totius vniuersi ordinem.

¶ Sed quia isti modi non sunt hic principaliter intenti: sed solum hic positi sunt: ut si cui placeant eis uti non ignoret. Ideo sequitur nunc liber mentalis in quo loca aptissime ordinari et multiplicari ostenduntur.

A	o a Abbas	o ko Kopbinarius c
	o c Eques	o ku Rupidinarus c
	o i Illuminator	o la Rathomus
B	o o Organista	o le Xeno
	o v Variarius	o li Lictor
	o ba Harbitonfor	o lo Lorinator
C	o be Begutta	o lu Lutinista
	o bi Bibulus	o ma Mango
	o bo Bouicida	o me Mendicus
D	o bu Burginagister	o mi Mirocopus
	o ca Cantifusor	o mo Molendinatos
	o ce Cesar	o mu Murator
E	o ci Cingulatos	o na Nauta
	o co Computista	o ne Necromanticus
	o cu Culltellifex	o ni Nictor
F	o da Dapifer	o no Notarius
	o de Deceptor	o nu Nummularius
	o di Discolus	o pa Pannicida
G	o do Domificator	o pe Pellifex
	o du Ducillatos	o pi Pictor
	o fa Faber	o po Poeta
H	o fe Fenerator	o pu Pugillatos
	o fi Figulus	o qua Quadrigarius
	o fo Focarius	o que Questarius
I	o fu Funifer	o qui Quirinus
	o ga Galactofagus	o quo Quolopifex c
	o ge Gemmarius	o qui Quurfor c
K	o gi Gimnosophista	o ra Raptor
	o go Golarus	o re Rer
	o gu Gurus	o ri Ristarius
L	o ha Hamiota	o ro Rotarius
	o be Heremita	o ru Ruricola
	o hi Hipocras	o sa Sartor
M	o ho Hodoroscopus	o se Serator
	o hu Humator	o si Siluanus
	o ka Kampanator c	o so Somniator
N	o ke Kreticus c	o su Subtractor
	o ki Kribator	

T	o ta Tacillatos	o wo wotarius p
	o te Tector	o wu wurfarius p
	o ti Tinctos	o xa Xaccularius f
U	o to Tornatos	o xe Xenopocharius
	o tu Tubicen	o xi Xistius
	o va Uaginarius	o xo Xocularifex
V	o ve Venator	o xu Xubulcu f
	o vi Vinator	o ya Zauceps
	o vo Volipiscus	o ze Zelates
W	o vu Vulgator	o zi Zimarus
	o wa walneator b	o zo Zoilus
	o we wepbrotosita	o zu Zuccentor
X	o wi wiliator p	

In hoc libro mentali quattuor po-

nuntur per que quattuor in hac parte necessaria innuntur.
¶ Primo enim in hac arte decem loca maxima habere necesse est quod
q in quolibet decem loca maiora ordinantur: ut etiam supra patuit quod
numeri siue quotiditate nos scire oportet: ergo primo ponitur littere
capitales quarum quilibet certo numero adaptata est.

¶ Secundo. Personae notae eligende sunt ut de notis noticia ad ignota
aliquid deveniamus quod memorari cupimus: persona enim nota semper
in hac arte aliquid operetur cum re memoranda: aut res memoranda cum
persona nota aut instrumeto: aut cum materia circa quam versatur.

¶ Tertio. Loca prius electa ordine infallibile inter se habere debet
ergo hic tertio loco ponitur syllabe que certo se ordine sequuntur quatuor
rum quilibet uni loco maiori siue camere correspondet: et sic tam certus
erit ordo locorum quam certus est ordo syllabarum.

¶ Quarto. In hoc libro mentali ponuntur nomina officiorum: et arti-
ficiorum per que fit multiplicatio et distinctio locorum: sicut per syllabas
eorum ordo notatur.

Uterius est sciendum

¶ Quia in primo angulo cuiuslibet loci maioris ponenda est secundum conside-
rationem nostram una persona nota habens officium vel artificium: ut
in primo angulo prime camere ponemus Abbatem nobis notum: si autem
non est nobis aliquis verus Abbas notus tunc illud officium attribuemus
dum est alicui homini noto et illum dicemus esse abbatem nostrum. Et in
primo angulo secunde camere constituitur Eques nobis notus: si fue-
rit nobis aliquis Eques notus: aut aliquis alius quem volumus esse
Equitem nostrum si veri equitis noticiam non habuerimus. In primo
angulo tertie camere Illuminatorem nobis notum determinabimus.
Et sic consequenter secundum ordinem libri mentalis.

¶ Post hoc in qualibet persona nota distinguenda sunt quinq; loca naturaliter ordinata per modū cozone vel circuli secundū quinq; ordina principia procedēda a capite ad manū sinistra et inde ad pedem sinistru. Post hoc ad pedem dextru et ad manū dextrā. Et debet quolibet illoꝝ membroꝝ specificari per instrumentū sui officii siue artificialis aut per materiam circa qua versatur. Alios aut tres angulos non tunc persone note in qualibet maiori copia locorum indigueris. Quia q; personas notas. Intra illud. Singulis in artificib; conuigere potūdebis viro. Ad costam filium filiam auiam auiam; hoc ordine. vt in secundo angulo cuiuslibet camere determinet vna persone principalis. In tertio filius. In quarto filia. In medio vere siue centro auis. Et si adhuc pter hec aliquis locus notabilis se offert in illo determinet auiā et sic in toto erunt quingēre aut ferente persone note. Et conari debes quilibet persona nota specificare quinq; instrumentis sicut piam et principalem. Innumera etiā si non fuerint nimis parua pnt iteq; subdiuidi in quinq; scdm modū prius positi de triangulis et quod angulis et sic tot loca habere potes quot tuos vsu sufficiūt. Vltime tamē multiplicationes non deservunt nisi iam in arte aliquatiter perfectis. Inapiētes vero cōtentari debent vna persona nota in qualibet camera cū suis specificationibus quousq; magis exercitati fuerint.

Ista est secunda pars istius tractatus
 cuius in qua determinatur de imaginibus.

Imagines sunt forme quodā in ore eius rei quā meminisse vo-
lunt. Et sunt duplices quā quodā sunt dictionū : quodā senten-
tiarū. Imagines dictionū dicunt quā vnaqueque dicitio figurat vna spe-
ciali imagine. Imagines vero sententiarū dicunt quā aliqua rem gestā
aut orationē ex pluribus dictōibus cōpositā vna simplici imagine aut
ex pluribus aggregata notam. Vbi notitia facile haberi potest cū pmo
quinq; modi locari possunt : quos termini qualescūq; fuerint locari
pnt : cum fecerō illi ad orationē argumentor : carminū siue metroꝝ
aut orationū byssionariū et sermonū locationem applicabunt.

Conditiones Imaginum.

¶ Prima. Omnis imago debet esse Mirabilis: delectabilis: ridicula: lofa: crudelis: aut alia notabili passioe affecta: quia tales plus mouēt memorantē & fortius imprimuntur.

¶ Secunda imagines non debent esse ociose. Nam hec que exercitio car-
rent parum vel nihil erantant materiā memorandā. Etiam cōsiderant
et cōsequenter in rem memorandā.

Tertia. Imagines debēt esse appropinquatae ut cōuenienter rem memor-

rambam representet: nō enim res metiorāda per quālibet aliam repē-
tari potest. Si ergo imago aliqñ nō prompte nos reminisci facit rei in-
tente restringere eam debemus aut fortiter cogitādo de proposito: aut
aliquid addēdo gratia cuius facilius ipsi nōstri valeamus reminisci.

¶ Quarta. Imagines debent sepius repeti vt sic firmius imprimantur. Debilitas enim impressionis impedit memoriā. Et ideo imagines inuēte sunt vt res memorāde per eas fortius imprimantur sicut loca propter ordinem, cum ergo ad finem quinarum peruenitis repeti in eo locata: et cum ad decimum peruenitis ambos quinariorum repetere.

C Quinta. Non debent esse multe imagines in vno loco: quia vna prela
ali occurrere ꝓ generare confusionem: possunt tamen in vno loco co
stitui multe imagines vnam rem significantes: vt ꝓdo bello plures homi
nes bellantes. Si autem materia locata amplius vti nolueris: imagina
re panum rubeum trahi per cameras ꝓ videre omnes imagines locatas
ꝓ non repetite pereunt.

Tertia pars est de practica artis.

Pro qua sciendū est. Qd omnis materia memorāda locatur: aut p
similitudinē: aut per comparationē: aut per figmentū: aut per in
scriptionem: aut colligantiā: aut locatur mixtim per bec.

De Similitudine.

Per similitudinem dictio aliqua locatur cum pro ea imaginem sive idolum in loco certo constituitur. Et est aduertendum qd omnis dictio vel est nota: vel ignota. Si ignota locatur per signum vel inscriptionem. Si nota aut significat rem visibilem aut inuisibilem. Si secundum locatur per signum aut per inscriptionem aliquando etiam per comparationem vel iustitiam. Sed si significat rem visibilem hoc etiam esse dupliciter: quia vel significat substantiam vel accidentem. Si accidentis tunc locatur per subiectum suum principaliter vel albedo per niuem: lilium: vel erectam: nigredo per conium: picem autem carbonem. Si autem significat substantiam visibilem tunc contingit dupliciter. Quia vel significat substantiam inanimatam vel lapidis securus: tunc persona nota faciet aliquid cum tali substantia aut aliquis alius in ordine ad instrumentum vel personam notam gestu mirabili aut crudeli vel delectabili. Ad significat substantiam inuisibilem. Quia etiam et talis potest etiam esse duplex: quia vel est nomen commune vel proprium. Si est nomen commune tunc imaginare rem significatam per ipsam agere aliquid cum persona nota aut instrumento aut pati. Si est nomen proprium hoc contingit locari dupliciter. Uno modo accipiendo aliquem hominem notum illo nomine appellatum qui operetur aliquid cum persona nota vel instrumento. Alio modo per signum quo imago sancti istius nominis specificari solet et sic Petrus locatur per clauem. Paulus per gladium. Iohannes per calicem. Catharina per rotam.

De comparatione.

Comparatio in proposito fieri dicitur quando unam rem locamus per aliam propter habitudinem quam habet ad invicem sicut causa et finis effectus opposita. etc. Iuxta illud Causa vel oppositum simul instrumenta vel actus. Et similis facient te meminisse rei de causa hoc indubitabile est. Stimat cum ois noticia vera et necessaria in primis sit per causam secundam sententia philosophi primo posteriorum. Exemplum ut causam felicitatis dicimus sicut Generis: si Mathematicis credendum est: ergo sicut Generis apte locatur aut constellationis.

Effectus etiam non immerito sue cause reminisci facit cum a posteriori et quo ad nos sit notior. Igitur panis in pistoris: et calceus in sutoris nos memoria ducit. Sic bonitas et defectus hec in causa indicat.

Unum oppositorum etiam alterius potest esse reminiscendi principium propter habitudinem inter ea. Aut cum unum per ironiam prolatus fuerit significat alterum. Sic peritiosum valde probum appellamus: et nigrum valde album.

Instrumentum quoque in eius cuius est memoria ducit: ut penna scriptoris: equitatis libra: et circulus astronomicus.

Actus quia per se fieri non potest agentis convenienter reminisci facit ut si scribere aliquid scimus de eo qui sit scribens convenienter cogitabimus. Etiam quia diversi actus diversis conveniunt ut arare agricolae. docere eruditio: et sic de alijs.

Simile. Unum aliud succurrere facit: ut cum aliquis cogitaverit de oratio: facile succurrit Virgilius.

Habitus: quia diversarum personarum dignitatum officiorum: varij sunt: varias nobis personas: dignitates: et officia indicabunt. Nationes etiam nonnullae diversae.

Penes equalitatem et excessum unam rem alteri comparare non erit inutile ut maior: Gigante: minor: Euno: et pignus: asino.

Loca diversa: quia diversis abundant varijs insignijs dotata sunt facile per hec possunt memorari.

De figmento.

Fagmentum in proposito dicimus cum rei memorare non facile similitudinem propriam nec comparationem convenientem habere possumus ad similitudinem vocalem nos convertimus et per hunc modum locare possumus dictiones tam notas quam ignotas tam grecas quam barbaras quarum solam vocem notamus partes indeclinabiles ut quonia: vel nisi: et verba significatia actum nullo sensu exteriori perceptibile: ut sum volo intellico: tales enim dictiones per se locari non possunt: sed per notas dictiones res visibiles significantes. Et fit tripliciter.

Primo. Respectu dictionis ut qui pro dictione ignota vel significata rem invisibilem locamus alia dictione nota significantem rem visibilem que est similis in voce huic pro qua locat: ut pro palam preponere notamus pa-

lam instrumentum visibile quo aliquid operamur.

Secundo. Respectu syllabe hoc fit dupliciter. Uno modo quando dictionis ignote plurimum syllabarum imaginem componimus ex syllabis diversarum dictionum significantium res visibiles: ut quando pro ita locamus irundinem sedem ite in tabula tunc ex primis duabus syllabis illarum dictionum simul iunctis constituitur ita que erat dictione interea. Alio modo quando dictione ignota est unius syllabe tantum. Aut si alicui varet ad memorandum syllaba quaecumque fuerit: tunc accipienda est dictione nota significans rem visibilem initium sumens ab eadem syllaba quam gladio aut alia re diversam imaginari convenit: ut si locare siue imaginari placuerit illam syllabam L. n. imaginari possumus Librum esse diversum.

Tertio potest sumi similitudo vocis respectu littere. Quod fit cum pro littera locamus dictionem notam significantem rem visibilem cuius prima littera est eadem cum littera intenta: ut pro A locamus asinum. pro B bouem. pro C ceruum vel canem. etc. Et si placet cogitare possumus principium illius rei auferri gladio ut prius.

De Inscriptione.

Inscriptio fit cum rei locum nec similitudinem nec comparationem convenientem nec similitudinem vocalem invenire possumus per litteras eandem notamus. Et hoc dupliciter. Uno modo cum terminum locandum diversum partesque eius segregatim scribi singularibus litteris imaginamur. Exemplum si alicui ignota fuerit hec dictione scaramella imaginari debet in loco quem ordo debent primam eius partem puta scaram scriptam creta vel auro aut carbone. postea reliquam partem scz mella segregatam a priori. Alio modo per litteras grecas ad instrumentorum similitudinem formatas que diverso seu varietate syllabas varias nobis indicabunt. Que libet enim vocalis tria instrumenta habet ipsam designantia quorum primum cum sursum vertitur assumit sibi. b. ad sinistrum. c. deorsum siue ad terram. d. ad dextrum vero. f. Secundum vero sursum assumit sibi. g. ad sinistrum. l. deorsum. m. ad dextrum. n. Sed tertium in altum significat. p. sibi iungendum ad sinistrum. r. deorsum. f. ad dextrum. t. Consonas vero quolibet duo habet instrumenta. Quorum primum quando secundum considerationem nostram sursum vertitur assumit sibi. a. ad sinistrum. e. deorsum. i. ad dextrum. o. ad medium vero siue ante aut retro. v. Secundum vero consonantis instrumentum referuat pro consonantium connectione: figuras autem siue instrumenta litterarum in fine videbis.

De Colligantia.

Colligantia que a nonnullis carbena dicitur est duplex. Nam una est naturalis et est qua facile de uno in aliud movemur propter ordinem unius ad aliud. Exempli gratia: ut Terra: aqua: aer: ignis. Quorum enim quisque facile reminisci potest si consideraverit ea hunc ordinem nature obtinere. Alia est artificialis et est cum secundum nostram considerationem una imago se exerceat cum alia: ut Petrus: flagellus: canis: porcus:

ceruſſa. vermes arena Si horum memoriam habere volumus imagina-
bimur Petrum flagello cedere: canem qui dolore concitatus porcum
mordet: porcus vero euadere cupiens ceruſſam euertit in cuius immo
vermes ſunt procreati: qui arena teguntur ne appareant propter eoru
ſebatatem.

De locatione Gratiorum.

Ad bene terminorum locationem in varietate sua distincto:um haud difficile erit orationes locare. Nam omnis oratio saltem perfecta ex duobus partibus orationis constituitur principaliter ex nomine videlicet: et verbo: et prius duobus est imagines sine orio locandas primum suppositum siue subiectum locabimus modo superius ostenso. Cum autem rem significatam per ipsum agere aliquid aut pati aut circa ipsum aliquid fieri considerauerimus perfectam orationem esse locatam non dubitabimus reliqua in oratione posita determinationes vocum sunt ergo relata ad hec facile nobis occurrēt. Bonum tamen est quemquam primo in terminis se exercitare ne rem facilem difficilem reddat siue faciat.

De argumentorū locatione.

Argumentationis potissima species est Syllogismus. Eius igitur locutione bene cognita facile quilibet speciem argumentationis locare constabit. Syllogismus autem connumerata conclusionē ex tribus propositionibus constituit si propositio accipiatur cōmuniter. Syllogistici igitur argumenti quidā sic locūm existimant: ut maior propositio in dextra manu noceat minor in pectore at in capite: et conclusio in sinistra manu. Sed quia maior propositio est virtute totus syllogismus eoq; subsumpta minore extremitate habentur termini ex quibus totus cōstituitur syllogismus. igitur succinctior videtur argumētī locatio si maior propositio locauerimus sub ea notantes si difficultas apparuerit minorem extremitatem.

De carminibus seu Metris.

Quærimus quia de se memoria adiuuant notata prima dictio facile memoria possunt cõprehendi & si qua p̃ter hanc difficultas apparuerit ad id possunt similitudinibus harum dictioũ duntaxat que maiorem difficultatem generant. Aut notetur sententia carminis per viam imaginem: ex pluribus tamẽ aggregatam pro reliquo. Exempli gratia. Paucæ licet portæ argenti vascula puri flouet iter ingressus gladium contumax timoris. Et more ad lunam trebebas arundinis ymbaz. Cantabat vacuus coram latrone viator. Oderunt peccare boni virtutis amore. Oderunt peccare mali formidine pene. Neue puellarum laqueorum moucare memento. Et sterent oculos erupere suos. Dulcis amica vici notis solatia preslang.

De Auctoritatibus et allegationibus

In allegāvis autoritatibus capita dictionū videlicet littere vel syllabe per se posite nomina Autonomi & Libera

Noⁿ regulam

\approx ^{ketamine} 20 mg/ml Nam

45 wazinda

Loca imaginaria

[illegible]

originem & imaginem qualitates.

nisi ex causa et admirabili in quodammodo
 ingenuam mentem dei sic no solum ut pz
 rase (ingenua) ut pz de christi solus et hinc
 domi qut ante et passio maxime fuerit mi
 de ea cur dicitur et finis ut pz de afi
 ut et in solis pbarant.

nam et magis faceret aliquam remem-
brantiam. hinc fit ut nos hinc hinc facit in
sua lingua
sevia zepeti quoniam in voluit sua memoria

me lomatē a cā nō reparete

ceruista vermes arena. Si horum memoriam habere volumus imagina-
bimur Petrum flagello cedere: canem qui dolore concitatus porcum
morder: porcus vero euadere cupiens ceruistam euerit in cuius immo-
vermes sunt procreati: qui arena teguntur
fecunditatem.

De locatione D:

Omnita bene terminor locatione.
Haud difficile erit orationes locare. In-
fecta ex duabus partibus orationis constituitur
videlicet 7 verbo: 7 prius doctum est imagi-
num suppositum siue subiectum locabimus.
Cum autem rem significatam per ipsum ag-
ipsum aliquid fieri considerauerimus perfe-
non dubitabimus reliqua in oratione posi-
sunt ergo relata ad hoc facile nobis occurr-
q: primo in terminis se exercitare ne rem si-
faciat.

De argumentorū

Argumentationis potissima species
locatione bene cognita facile qualiter
locare constabit. Syllogismus autem coniu-
propositionibus constituitur si propositio ac-
cum igitur argumenti quidā sic locabimus e-
in dextra manu notetur: minor in pectore a
mistra manu. Sed quia maior propositio est
q: subsumpta minore extremitate habentur
fitur syllogismus. Hic succinctor vbi
iorem propositionē locauerimus sub ea ne-
erit minorem extremitatem.

De carminibus sei

Arimina quia de se memoria adiuvant
memoria possunt comprehendendi 7 si qua
paruerit addi possunt similitudines harum
iorem difficultate generant. Huc notetur se
imaginem: ex pluribus tamē aggregatam p.
Pauci licet portes argenti vascula puri
contumq: timebis. Et mox ad lunam tref-
cantabat vacuus coram latrone viator.
tis amore. Derunt peccare mali formidini
chrymis mouere memento. Ut fierent oc-
amica veni noctis solatia pressans.

De Autoritatibus 7 allegationibus

In allegandis autoritatibus capita dictionis videlicet littere vel syl-
be per se posite nomina Autorum 7 litterarum vel syllabarum.

Primo simpliciter dictionem et vbi et imago leonis
Secundo et vbi aut dictionem et vbi et imago leonis
Tercio et vbi aut dictionem et vbi et imago leonis

Conditio imaginū 7 imaginū quātes

Primo qd dicitur p: vbi nulla nisi ratione aut admirabili re quoniam
vbi fit vbi aut dictionem et vbi et imago leonis
Secundo qd dicitur p: vbi nulla nisi ratione aut admirabili re quoniam
vbi fit vbi aut dictionem et vbi et imago leonis
Tercio qd dicitur p: vbi nulla nisi ratione aut admirabili re quoniam
vbi fit vbi aut dictionem et vbi et imago leonis
Imagines dnt sexq: reperi quoniam dnt vbi qd memoriam

Ophima delecto me loma a ea no reperere

me de ea reperere vnde res qm dnt qd vbi memoriam quoniam
vbi fit vbi et dnt qm qd vbi memoriam quoniam
vbi fit vbi et dnt qm qd vbi memoriam quoniam

ceruista vermes arena. Si horum memoriā habere volumus imāgia
būtur Petrum flagello cedere: canem qui dolo: e concitatus porcum
māner: porcus vero euadere cupiens ceruistam euerit in cuius immo

De Autoritatibus et allegationibus

In allegandis autoritatibus capita dictionū videlicet littere vel syllabe per se posite nomina Autorum et librorū representabūt. Exemplū.

A	Ambrosius	L	Lucas
B	Bernardus	M	Marcus
C	Corinthiorum	N	Numeri
D	Deuteronomij	O	Omelia
E	Ezechielis	P	Prouerbiorum
E	Ecclesiastes	R	Regum
G	Genesis	R	Romanos
G	Gregorius	S	Sapientie
H	Ihesus	T	Trenorum
J	Ioannes	Y	Ysaie
K	Krisostomus		

¶ Quotitas vero librorum: questionū: distinctionū: et capitulorum: per res numeri formam habentes notabitur.

Sed quia locare nomina propria non est difficile: conueniens est nomina autorū locare eo modo quo supra doctū est de nominibus propriis propter librorum: capitulorum: questionū: et distinctionū: faciliore applicatio. nec. Dictū autē autoris locari debet per imaginē sententię cōpositā ex pluribus imaginibus que sensum autoritatis nobis conuenienter representabit. Aut excogitandū est negociū in quo autoritas possit conuenienter allegari. Exemplū Augustinus de trinitate libro. iij. cap. v. sic locat. Pone Augustinū tibi notum in loco quē ordo deberet habentē tripedem in capite et in manu sinistra libri aut cartam in qua sit serpens. In manu vero dextra aut pedem sinistrū habeat cornu erectū in quo sit baculus quinarij formā habēs. Si vero hunc titulū locare placuerit de summa trinitate et fide catholica. Pone in loco summā frumētū et tripedem aureum cui alligata sit fides ex vna parte et ex altera parte catus. In alijs autem agatur similiter.

De Historiarum locatione.

¶ Historias locare volens caueat ne singula verba noceat. Nam hoc magis difficile est quā vtile. Volēs igitur historiā locare semel aut bis eā cursim legat notando singula pñcia principalia in quibus historie vis consistit in totaq; partes eam diuidat et qualibet partem per vnā imaginē sententię locet que aliquādo ex vna ppositione aliquādo ex pluribus constabit sub vna tamē cōclusionē comprehendēs.

¶ Pro exemplo sumatur historia de sancta Marina virgine que in legendis sanctorū habetur. Et videtur hec legenda diuidenda in duo decim partes.

¶ Prima. Pater mutauit habitum filie sue rogās Abbātē et fratres ut filiū eius vnicū reciperet. Qui ppter preces patris in Monachū receptus et frater marinus ab oibus appellatus siue nūcupatus est.

¶ Secunda. Cum autē esset viginti septem annorū et pater sentiret se morti appropinquare filiā suā in bono proposito cōfirmāuit: precepitq; ne alicui q; mulier esse reuelaret.

¶ Tertia. Idē ibat frequenter cum Plauistro et bobus: et ligna monasterio afferbat.

¶ Quarta. Cōsueuerat autem hospitari in domo cuiusdam viri cuius filia cum de quodam Milite concepisset: interrogata a fratre Marino se violatam asseruit.

¶ Quinta. Interrogatus Marinus cur tātum flagitium perpetrasset se peccasse fatetur et veniam precatur.

¶ Sexta. Statim de monasterio eiectus est ad hostium monasterij et mansit ibi tribus annis et sustentabatur buccella panis.

¶ Septima. Postea filius ablatus Abbati mittitur et Marino educandus traditur: omnia autem in magna paciētia recipiebat et in omnibus deo grātiās agebat.

¶ Octaua. Tandem sue paciētie Fratres miseri eum in monasterium receperunt: et vilia officia iniungunt.

¶ Nonā. Demum in bonis operibus vitam suā finiens migrāuit ad dñm.

¶ Decima. Cum autem corpus eius lauaretur respiciētes eum esse mulierem stupefacti oēs veniā postulabāt ignorātie et delicti.

¶ Undecima. Corpus eius honorifice sepelierunt.

¶ Duodecima. Diffamatricē famule dei arripiebāt a demone scelus suū confidens et ad sepulchrum veniens liberatur. Et multa alia miracula fiunt ibidem.

De sermonum locatione.

¶ Sermo locandus similiter vniū potest per plura aut per pauciora puncta scdm q; predicatori placent et locare per ordinem ita q; maneant loca circa quolibet punctum pro autoritatibus: rationibus: et cōsimilibus adducendis. Etiam debet dilatare predicator quolibet pñctum pro posse suo et secundū exigentiā materie. Jam respiciendo presentū vitia. Jam terrendo pena infēri. Et attrahendo per gloriā paradisi et ceteris modis materiā declarando. Si vero quis non fuerit copiosus in materia assumpta videat ut quolibet membrum diuidere possit.

Vel sic. Volens facere sermonē. Locet primo verba thematis ad principium quinarj. Deductionē vero siue declarationē eiusdē et allegatiōnes ad loca eiusdem quinarj: quo facto diuidat intentionem suā et

quolibet membrū diuisionis istius locet ad principij vniū quinarj scdm ordinē et sic patebūt loca pro autoritatibus adducendis: et pro quolibet membro subdividendo. Facilius enim modus procedendi est per diuisionē. Iuxta illud: ut pleriq; volum tribus diuisio valet. Legētis animum citat mentem quoq; probat. Dat plenius capere: dat plenius atq; videre. Firmitus ac gerere dat tibi diuidere.

Circa finem huius opusculi est sciendum q; sicut superius posite sunt quedam conditiones obseruāde circa loca et imagines. Sic quoq; necessarie videntur quedam conditiones cōcernentes ipsum memorantem.

¶ Prima q; hac arte nō est vtendū in studio quotidiano sic vt singula que legerit per artem velit memorie tradere sed potissimū in studiis difficilibus et necessarijs vt in disputandis: responsionibus in causis forensibus et cōtionibus. Potest tñ aliquis effectū certi libri successu epīs memorie cōmemorare et tunc requiritur vt primo materiā studeat bene intelligere quia sic facilius possumus effectū materie extrahere: et ad summā breuē deducere qua scita reliqua patent.

¶ Secunda. Ad vtendū hac arte requiritur vacatiō ne per occupatiōem exteriorum virtus naturalis distrabatur.

¶ Tertia q; memorans debet esse mansuetus: ne turbetur per iram aut per impaciētiā.

¶ Quarta q; debet esse sobrius ne per ebrietatē virtus naturalis suffocetur: ne etiā sic sensus interiores supfluis humoribus impleantur.

¶ Quinta q; potius memorari debet matutino tēpore propter silentium. Etiam tunc animus liber est ab occupationibus extraneis.

Quoniam autem memoria principij habet a natura sicut complementū ab arte dignū dū aliqua adde re ex doctissimorū scriptis que naturalia cōfirmant atq; hominē aptiorem arti reddūt. In primis cōpescere puto ea que Marcellus medicinarum doctor peritissimus quinq; regulis complexus est.

¶ Prima regula est: q; corpus teneat mundū a supfluitatibus. Unde quotidie sit ventris beneficium et si nō naturale fiat artificiale. Vina magna fugiantur: immo vtile est si quis vult habere bonā memoriā vt aliquot dies abstineat a vino et loco eius aqua vtatur succari vitet cacurumiam sicut allea et huiusmodi: et legumina omnia. Superuiuet et coitum superfluum: et carnes facili digestiōis cōmedat. Acetum et acetosa cepe etiam maxime nocet vt vicit Auicenna.

¶ Secūda regula est. Buglossa et zinziber sunt optima memorie quomolibet administrata: et maxime zinziber conditum bis in hebdomada aut ter ieiunio stomacho ad quantitātē vniū castanee de mane capti.

¶ Tertia regula est. Mirabolani cōditi optimi scz semel in hebdomada sumere vniū Symbij: est species mēte scdm Auicennā est optimū.

¶ Quarta regula est. Confectio anacardina ab quantitate Ciceris sumpta in hebdomada semel in auroa confert mirabiliter. Similiter Diambra secundum Auicennam.

Quinta regula est. Oleum philosophorum scdm Mesue mirabiliter
coferat occipito iniuncto ex eo reparatur memoria hec ille. Nihil etiam
salutarius tiracia in fouendis coferuandisq; tum singulis membris z
viribus: tum spiritibus atq; ingenio. Matheolus vicinus omnium me-
dicorum sententia copiorat. Huius igitur in primis vi puenit diagma-
tioneia aut saltē dragne tertia parte bis qualibet hebdomada hy-
eme et Autumno. Sed Estate atq; Vere semel: vel sola: vel si
placet humidis frigidisq; temporibus cum pauculo mero dato suau.
Temporibus vero calidis ficalisq; pferim si natura vel etas sit calidior
cum aque Rosacee duabus vncis aut tribus stomacho sc; vacuo sep-
vel septem horis ante cibum. Hec quicq; diligens huius artis obser-
uato: in finem bonum optimūq; studeat applicare: cui non deerit vi-
ratio creatoris et patrocinij chusifere gloriose virginis Marie inter-
cessio sanctorum omnium quibus nos sociare dignetur qui in secula
seculorum est benedictus. Amen.

Tractatulus artificioso memorie finit feliciter. Impressus
Viennæ per Hieronymū Vietorē & Joannē Singreniū.
Impressus vero venerabilis Magistri Joannis Cusani
cuiusdam artis pfectoris. Anno dni Millesimo
quingentesimo decimo quarto. Die .xxij.
1514

92833.

2 D Q AD

H. thes vocatur hz 3a signa cor xz videtur / prout igitur qhlyz vocatur signum
 immediate syllabarum in his locis consonantibus hz d e f B d m qhlyz
 vocatur signum in his locis & l m y z
 Tercio igitur qhlyz vocatur signum in his locis p z b c t / et facit syllabas ut e
 in signa vix a / videtur potius / et quoniam occurrat alij de locis b c que
 p in dictis magis locis ut potius / si inueniant a p m s locis syllabis ut m s a
 ut p m s signa vix a / in signa facit consonant / si ab alijs locis p m s signa
 si ab ultimis locis ultimis signis
 H. quoniam thes hz duo signa ut xz videtur / prout igitur qhlyz vocatur signum
 immediate syllabarum in his locis consonantibus hz d e f B d m qhlyz
 ut 3a signatur vocatur alij vocatur / et facit syllabas ut a in signa vix a ut a
 potius / prout quoniam occurrat alij de locis b c que p in dictis magis locis ut p m s
 potius / si inueniant a p m s signa vix a ut a in signa facit consonant / si ab alijs locis p m s signa
 si ab alijs locis ultimis signis ut p m s signa facit consonant / si ab alijs locis p m s signa

Hermannus Trebelius Notianus
Poeta Laureatus & P. Imperialiū Candidatus, Rectori.

Paucis te petit et cupit Poeta:
 Lector candide candida et lucentis:
 Donec legeris et parum reuoluas
 Paucos hinc decassillabos cuncte
 Inscriptos calamo et nihil morante:
 Lufanus meus e sinu Miteruac
 Raptum: Pieridum sacrorumq;
 Tamoudum tibi dedicat libellum:
 Quem ne pretereas cauto prudens
 Hoc nam Simonides: Solon ue Clarus
 Perlecto: poteris tenax vel esse
 Lyrus: vel Cicero vel Hadrianus:
 Legatus Lynceusq; Scipioq;
 Magno cum Dithiribate Caesaremq;
 Longe vincere: teq; per virozum
 Laudis ignobilis cruditorum
 Coctus mittere: candidamq; famam
 Diuina tibi comparare ab arte.
 Geo ne te nimium morer legentem:
 Hys lectis abeas valeq; lector.

五五五五

In artis memoratine detractorem
 Hermannus Bulepius hec cecinit.

Inuide ne latres linguam cōpescere furentem
 Nec nimium rabidis garrulus esto labris
 Aut pere tartareas (superis incognitus) ymbrae
 Et Plegrotheos labere adusq; lacus
 Atq; illic porius lites et iurgia misce
 Et viuis pacem concubitare sine

Handwritten notes in a cursive script, possibly a marginal gloss or a separate entry, located on the left side of the page.